

Suomalaista, turvallista, erilaistettua ja vastuullisesti tuotettua

– siinä kuluttajien odotuksia tulevaisuuden broilerituotteilta

Sari Forsman-Hugg, MTT, ja Johanna Mäkelä,
Kuluttajatutkimuskeskus

Broilerinlihan alkuperä on tärkeä tekijä suomalaisille kuluttajille, ja yhä keskeisemmiksi ovat nousemassa myös tuotannon eettisyys ja tuotantotapa. Kuluttajan valinnoilla on ratkaiseva merkitys suomalaisen broilerinlihan tuotannolle, mikäli tuontilihan hinta alenee. Luottamusta kotimaiseen siipikarjanlihaketjuun voisi vahvistaa tuotteistamalla ketjun toimintatapaa ja viestimällä sen vahvuuksista entistä enemmän.

Siipikarjanlihan kulutus on muuttunut Suomessa paljon siitä, kun tuotanto 1950–60-lukujen taitteessa käynnistyi. Kulutus on muutamassa vuosikymmenessä kasvanut, ja erityisesti broilerinlihasta on tullut osa suomalaisten ruoka-arkea. Kiristynyt kilpailu siipikarjanlihamarkkinoilla ja kustannusten nousu asettavat suomalaiselle broilerinkasvatukselle ja lihanjalostukselle kuitenkin uusia haasteita. Paikka markkinoilla on altis muutoksille, joita voivat aiheuttaa esimerkiksi eri lihatuotteiden hintakehitys ja kuluttajien käyttäytymisen muutokset. Alan strategiatyössä tulisikin pohtia, mistä tekijöistä ja asioista koostuu suomalainen tapa toimia broileriketjussa ja miten sen voisi tuotteistaa koko ketjun kattavaksi lisäarvoksi.

Kuluttajakysely selvitti ketjun vahvuudet

Suomalaisen broilerituotantoketjun vahvuuksia selvitettiin kattavasti MTT:n ja Kuluttajatutkimuskeskuksen toteuttamassa kuluttajakyselyssä. Kysely toteutettiin verkkoympäristössä vuoden 2007 marraskuussa, ja siihen vastasi 1 312 kuluttajaa.

Kyselyn mukaan broilerinlihan alkuperä on tärkeä tieto suomalaisille kuluttajille. Vain 13 prosenttia vastanneista ilmoitti, ettei kiinnitä huomiota broilerinlihan alkuperään. Toisaalta reilu 40 prosenttia oli sitä mieltä, ettei suomalainen broilerinliha erotu tuontilihasta. Tämä asettaakin haasteita niin tuotteiden kuin tuotantotavan erilaistamiselle.

Kuvat: Suomen Broileryhdistys ry

Broileri on tullut suomalaisten ruokapöytään jäädäkseen. Kuluttajat kaipaavat kuitenkin monipuolisuutta tuotevalikoimiin.

Kotimaiseen tuotantoon luotetaan

Kuluttajat näyttävät luottavan suomalaiseen broilerintuotantoketjuun: kyselyyn vastanneista yhdeksän kymmenestä ilmoitti ostavansa suomalaista broilerinlihaa, koska luottaa suomalaiseen ruoantuotantoon. Suomalaisen broilerituotantoketjun kannalta on kiinnostavaa, millaisia käsityksiä kuluttajilla on ketjusta ja mihin luottamus perustuu. Siksi kuluttajia pyydettiin ottamaan kantaa tuotantoketjua koskeviin väittämiin.

Kyselyn tulosten perusteella luottamus ketjuun perustuu broilerintuotannon vahvuuksiin, joita ovat lyhyt tuotantoketju, alkuperän jäljitettävyyys, lintujen hallittu tautitilanne ja toimijoiden yhteistyö tuotantoketjussa. Kyselyyn vastanneista suuri osa luotti esimerkiksi broilerintuotantoketjussa tehtävään toimijoiden yhteistyöhön turvallisuuden ja laadun takaamiseksi. Neljä viidestä vastaajasta uskoi puolestaan lintujen tautitilanteen olevan hallinnassa suomalaisessa broileriketjussa. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli myös sitä mieltä, että tuotteiden alkuperämaa on helppo tunnistaa kaupassa ja että tuotteista saa ongelmattomasti lisätietoa. Kuluttajien näkemykset suomalaisesta broilerinlihan tuotantoketjusta olivat selvästi myönteisempiä kahteen tuontiesimerkkimaahan, Brasiliaan ja Tanskaan, verrattuna.

Tuotantoketjusta ei riittävästi tietoa

Vaikka kuluttajien luottamus ketjuun näyttäisin pääsääntöisesti olevan vankalla pohjalla, suomalaista broilerintuotantoketjua ei tulosten perusteella voida pitää täysin aukottomana. Esimerkiksi reilu neljännes vastaajista oli sitä mieltä, ettei valvontaan voi tuotantoketjun kaikissa vaiheissa luottaa. Joka kolmas vastaaja arvioi, ettei lintujen hyvinvointiin kiinnitetä riittävästi huomiota, ja lähes joka kolmas vastaaja totesi, etteivät pakkausmerkinnät anna riittävästi tietoa tuotteesta.

Vastaajien oli vaikea ottaa kantaa moniin väittämiin, mikä kertoo mahdollisesti siitä, ettei ketjun toiminnasta ole riittävästi tietoa. Esimerkiksi joka kolmannella oli käsitys siitä, että tuotantoketjussa noudatetaan käytäntöjä, jotka ovat tiukempia kuin lainsäädäntö edellyttää. Toisaalta lähes puolet vastanneista ei osannut ottaa kyseiseen asiaan kantaa.

Ketjun alkupäässä. Suomalaisen broilerituotannon vahvuuksia ovat lyhyt tuotantoketju, alkuperän jäljitettävyyys, lintujen hallittu tautitilanne ja toimijoiden yhteistyö tuotantoketjussa.

Eettisyys kuluttajille tärkeää

Kuluttajia kiinnostaa entistä enemmän ruoantuotannon vastuullisuus ja eettisyys. Vastuullinen ruoantuotanto tarkoittaa yhtälailla tuotantoon osallistuvien ihmisten, tuotantoeläinten ja ympäristön huomioimista kuin toiminnan läpinäkyvyyttä. Merkittävä osa kuluttajista näkeekin suomalaisessa tuotantoketjussa edelleen parannettavaa erityisesti eläinten hyvinvointikysymyksissä ja tuotantoketjun valvonnassa.

Kyselyssä luodattiin kuluttajien käsityksiä suomalaisesta broilerintuotannosta tulevien kymmenen vuoden aikana. Toiveet voidaan kiteyttää neljään tekijään: suomalaisuus, turvallisuus, erilaistaminen ja vastuullisuus. Kolme neljästä vastaajasta toivoi suomalaisen broilerin käytön lisääntyvän elintarviketeollisuudessa ja ruokapalveluissa. Neljä viidestä puolestaan toivoi turvallisuuteen keskitettävän nykyistä enemmän voimavaroja broileriketjussa. Neljännes vastaajista kuitenkin uskoi broilerinlihan turvallisuuden jopa heikkenevän. Vastaajat kaipasivat myös lisää monipuolisuutta tuotevalikoimiin ja vaihtelua tuotantotapaan. Nykyisellään suomalaisten broilerituotteiden valikoima on laaja, mutta eri valmistajien välillä varsin yhdenmukainen.

Tuotantotavat tulisi nostaa esiin

Kuluttajat odottavat myös vastuullisen ruoantuotannon lisääntyvän. Valtaosa vastaajista muun muassa toivoi lintujen hyvinvointiin kiinnitettävän enemmän huomiota tulevaisuudessa. Eläinten hyvinvointi on ketjun toimijoille viestinnällinen haaste, sillä lintujen hyvinvoinnista on monenlaisia käsityksiä – niin kuluttajien kesken kuin asiantuntijoiden välillä.

Alan strategiatyössä tulisikin ennakoida toimintaympäristön muutoksia ja kuluttajien käyttäytymistä suomalaisen broilerintuotantoketjun lisäarvon tunnistamiseksi. Tulevaisuudessa etenkin kuluttajien luottamus suomalaiseen ”broiskuun” on avainasemassa. Nostamalla viestinnässä alkuperän rinnalle tuotantoketjun toimintatapoja voitaisiin rakentaa moniulotteisempaa sisältöä suomalaiselle alkuperälle. Näin vahvistettaisiin kuluttajien luottamusta kotimaista siipikarjanlihaa kohtaan muuttuvissakin markkinatilanteissa.

Kuluttajakysely oli osa keväällä päättynyttä MTT:n koordinoimaa Suomalaisen siipikarjanlihantuotannon kilpailukyvn ja kulutuksen edistäminen -hanketta, jota rahoittivat Maa- ja metsätalousministeriö, elinkeinon keskeiset toimijat ja järjestöt sekä tutkimuslaitokset.

Lisätietoja: sari.forsman-hugg@mtt.fi
puh. (09) 5608 6237

Lue lisää: Forsman-Hugg, S. & Turunen, H. (toim.):
Näkökulmia suomalaisen siipikarjanlihan tuotannon,
kilpailukykyyn, kulutukseen ja kauppaan. Maa- ja
elintarviketalous 124. Saatavissa internetistä:
<http://www.mtt.fi/met/pdf/met124.pdf>

Broilerintuotantoon kaivataan lisää läpinäkyvyyttä. Varsinkin eläinten hyvinvointi on ketjulle viestinnällinen haaste, sillä siitä on sekä kuluttajilla että asiantuntijoilla monenlaisia käsityksiä.